

Till: Kommunstyrelsen, Stockholms stad

Diarienummer: KS 2025/1616

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnoorganisationer

Datum och ort: 2026-04-14

Sveriges Kvinnoorganisationers yttrande över Stockholms stads Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030 (KS 2025/1616)

Sveriges Kvinnoorganisationer är en partipolitiskt obunden paraplyorganisation för kvinnorörelsen i Sverige. Nedan följer vårt yttrande över Stockholms stads Handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030.

Sammanfattning:

Sveriges Kvinnoorganisationer har tagit del av Stockholms stads handlingsplan för ett jämställt Stockholm 2030 (KS 2025/1616) som har tagits fram för att konkretisera stadens arbete att säkerställa att stockholmarna har lika rättigheter och möjligheter oavsett kön.

Sveriges Kvinnoorganisationer ser att handlingsplanen behöver ha en tydligare och mer enhetlig definition av jämställdhet, att handlingsplanen genomgående behöver beakta ett majoritets- respektive minoritetsperspektiv, samt att man behöver tydliggöra metoderna rörande intersektionella analyser och inhämtande och användande av könsuppdelad statistik. Det här är viktigt för att säkra att jämställdhetsperspektivet och skillnader mellan kvinnor och män, som är ett majoritetsperspektiv, inte tappas bort.

Definitionen av jämställdhet

I handlingsplanen definieras jämställdhet enligt följande: *”Jämställdhet – det vill säga att kvinnor, män och ickebinära ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.”*

Sveriges jämställdhetspolitiska mål

Sveriges Kvinnoorganisationer vill påminna om att Sveriges jämställdhetspolitiska mål definierar jämställdhet som *”Jämställdhet handlar om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv”*. Att skilja på kön och könsidentitet är avgörande för att arbetet med jämställdhet ska få verkan. Praktiskt jämställdhetsarbete kräver att kön konsekvent synliggörs och det från juridiskt kön. Sverige har två juridiska kön: kvinna och man. Om man utöver juridiskt kön vill adressera andra perspektiv, så som könsidentitet, är det bättre att göra det här samtidigt som man konsekvent adresserar kvinnor och män, flickor och pojkar.

Handlingsplanen lyfter likaså: *"Alla identifierar sig dock inte som antingen kvinna eller man och alla identifierar sig inte med sitt juridiska kön. Stockholm stads jämställdhetsarbete ska synliggöra alla oavsett kön, inklusive kvinnor, män och ickebinära, och oavsett transerfarenhet."*

Jämställdhet är ett majoritetsperspektiv som omfattar hela befolkningen, kvinnor och män är stora grupper som i sig rymmer olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar. Könsidentitet och könsöverskridande uttryck är, liksom andra diskrimineringsgrunder, ett minoritetsperspektiv som kräver riktade insatser och analyser för att inte tappas bort.

Handlingsplanen för jämställdhet gör tyvärr inte denna viktiga åtskillnad mellan minoritets- och majoritetsperspektiv, vilket innebär att den riskera missa större jämställdhetsproblem och minoritets-gruppers specifika behov.

Alltid kön, men inte bara kön

Handlingsplanen för jämställdhet lyfter löpande vikten av intersektionella analyser för träffsäkra jämställdhetsanalyser som tar hänsyn till olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar. Intersektionalitet handlar mycket riktigt om hur olika diskrimineringsgrunder och maktordningar påverkar och förstärker varandra, vilket är viktigt att ta hänsyn till. Samtidigt finns det risk för perspektivträngsel som i sin tur kan försvåra möjligheten att urskilja mönster, där jämställdhetsperspektivet i sin tur riskeras att tappas bort.

I Jämställdhetsmyndighetens förordning ges en god beskrivning av hur man bör hantera att anlägga flera perspektiv: *"maktordningar baserade på kategorier så som sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, social bakgrund, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder"* ska beaktas *"när det bidrar till bättre prioriteringar och större träffsäkerhet i utformningen av insatserna och genomförandet av jämställdhetspolitiken"*.

För att säkra att jämställdhetsperspektivet inte tappas bort, är det viktigt att handlingsplanen poängterar att intersektionella analyser alltid måste utgå från principen *alltid kön, inte bara kön*, som är ett majoritetsperspektiv och att andra perspektiv inkluderas där så är lämpligt.

Att synliggöra kvinnor och män – metoder för könsuppdelad statistik

Sveriges Kvinnoorganisationer delar handlingsplanens skrivning att *"arbetet med jämställdhetsintegrering är att synliggöra och analysera vilka konsekvenser förslag, aktiviteter och fördelning av resurser får för kvinnor och män."* Jämställdhetsintegrering är den strategi som Sverige, EU och FN beslutat att man ska arbeta utifrån för att uppnå

ett jämställt samhälle. Detta förutsätter att kön konsekvent synliggörs och att jämställdhetsperspektivet beaktas i alla beslut, på alla nivåer och i alla steg av processen. Jämställdhetsanalyser och könsuppdelad statistik utgör grunden för jämställdhetsintegrering och för att genomföra träffsäkra insatser och riktade åtgärder för olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.

Handlingsplanen poängterar att stadens verksamheter ska dela upp statistik på kön, och andra relevanta faktorer vid uppföljning av översyn av verksamheten. Handlingsplanen anger också att:

”i de fall statistik tas fram genom enkäter som inte kopplas till det juridiska könet/personnumret går det att även inkludera ickebinära personer genom att lägga till fler svarsalternativ än kvinna/flicka och man/pojke.

Enligt statistikförordningen ska all individbaserad officiell statistik vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta. Precis som handlingsplanen anger är det möjligt att i undersökningar inhämta information om könsöverskridande identitet eller uttryck. När det här görs är det viktigt att notera att enligt dataskyddsförordningen GDPR, är könsidentitet tillskillnad från kön en känslig personuppgift. Vidare är det viktigt att beakta att gruppen ickebinära och transpersoner är en liten grupp, där det kan vara svårt att få så många svar som behövs för att använda resultaten. Utifrån det här kan det vara mer gångbart att inhämta kunskap om gruppen genom referensgrupper eller konsultation med fristående experter.

Eftersom kön och könsidentitet är olika saker, kan frågor om könsidentitet aldrig ersätta frågor om kön. När det är befogat och juridiskt möjligt att samla in data uppdelat på könsidentitet, kan frågan om könsidentitet ställas utöver frågan om kön, i vad som brukar beskrivas som tvåstegsmodellen. Tvåstegsmodellen¹ innebär att man ställer två frågor om könsaspekter enligt nedan exempel:

1. Vilket är ditt kön?

Den här frågan ställer vi för att följa upp kommunens resultat uppdelat på kön och säkerställa en jämställd verksamhet med lika villkor för flickor och pojkar, kvinnor och män. Vi utgår från det kön som du har i folkbokföringen, så kallat juridiskt kön. I Sverige finns två juridiska kön: kvinna och man.

Kvinna Man Vill inte svara

2. Vilken är din könsidentitet?

---

¹ Statistiska centralbyrån (SCB). Stödmaterial för att inkludera transpersoner i enkäter och undersökningar. Stockholm: SCB, 2020.

Könsidentitet är det kön du själv känner dig som. Den här frågan ställer vi för att kunna följa upp kommunens resultat och säkerställa en jämlik verksamhet för alla oavsett könsidentitet.

Kvinna Man Annat Vill ej uppge

* I exemplet ovan efterfrågas information om juridiskt kön. Det är också möjligt att samla in information om biologiskt kön, som är en viktig grund för jämställdhetsarbetet. Det kan till exempel göras genom att fråga vilket kön personen registrerades som vid födseln.

** Tänk på att även frågan om könsidentitet bör vara könad så att skillnader mellan transkvinnor och transmän kan upptäckas.

Registerbaserad statistik gör det möjligt att se strukturella mönster på gruppnivå i stora grupper, vilket är avgörande för jämställdhetsarbetet.